

מאדים ווינטשעוסקי

געזאלטע זערק

רעדאקטירט פון קלמן מרמר

פאראָלָאנְג „פֿרִיְהִיּוּת“

בּוֹ יָרָךְ, 1927

**COPYRIGHT 1927
by the
Freiheit Publishing Association, Inc.**

גערנוקט בוו די אסטאריאָה פֿרֿעַס, 61 אַפְּלַע גָּאנַט, נַיו יְאָרָק

פרנסה און פארנאם

זי גיט מיר קיין הכנסה ניט
מיין מוצע, שוואך און בלאס :
אייך זיך גאר קיין פרנסה ניט
אויפֿן אידישן פארנאם.

אייך טו דערפֿאָר מיין מוצע ניט
קײַן פֿרּוֹמָן שְׁלִיעָר אָן,
זי דָּאָרָפּ קײַן שְׁוֹאָרֶצָּע בְּלוּזָּע ניט,
קײַן שְׁוֹאָרֶצָּן קָאָפִישָׂאָן.

זי בלָאָזָט בֵּי מיר קײַן שְׁוֹפָר ניט,
זי צִיטָט ניט קײַן שְׁוֹם גְּלָאָק,
אוֹן זָוְכָּת פֿאָר זִיךְ קְוִיפָּעָר ניט,
וְאָס טְרָאָגָּט אַ שְׁוֹאָרֶצָּן רָאָק.

זי זָוְכָּת קײַן "טְשִׁין", קײַן "אָפִים" ניט,
זי בְּלִיקְתָּט ניט הוּאָן, גְּנִיט וּוּוִיט ;
זי זִינְגָּט קײַן שְׁוֹם מַהְ-יִפְּחָות ניט
פֿאָר אַיְינְפּוֹלְסְרִוִּיכָּע לְיִיט.

אייך ברענָג דערפֿאָר מיין לְיבָע ניט
פֿאָר קְלִינְגְּעָרָם אוּפּֿן גָּאָס ;
אייך זִינְגָּט דערפֿאָר קײַן שִׁירָה ניט
על מַנְתָּא לְקַבֵּל פְּרָט.

די מזוע און דער מזע

ציטטנוויז שטיי איך אזווי ווי דער לייטער
 און חלום בי יעקב אבינו אין לוּ :
 הויך אין די וואלקנס דער קאָפַע דער צעדרייטער,
 די פים אין דער ערֶד, אָפְט אָן זומפַ מיט אַיִין פָּום.

ס'שטיינגן צום הימל די שטאלצע ריעונז,
 געדאנקען געלפלגעלטע, שטראָלַן פָּון לִיבְטַן ;
 קומען אָרָאָפַ — אָך ! אַ זומפַ פָּון חשבונות
 באָזִידְלַט מיט קוּיט זיינער געלטָאָך געוֹזִיכְט.

דאָן אין דעם רויישענדען, ברוייזענדען שטרועם
 ווערַן זיינדר געליטערט בי מיר ;
 גיסַן, געוויבערט, זיך אָוִים ווי פָּון פָּורְעָם,
 שטיינגן צום הימל צוֹרִיק מיט אַ שִׁיר.

און אזווי שטיי איך ווי יעמָאלַט אין חלום
 דער לייטער בי יעקב אבינו אין לוּ :
 ער האָלַט צוֹנוֹיפַ זי אָן ס'לעַבָּן בְּשָׁלוּם
 מײַן הִימְלִישָׁע מָזָע, מײַן זומפִיקָעַר מָזָע.

„דאָס נֵיָע לְאָנְד“ 14, ערשותער יָאָרְגָּגָג, דעַז. 1911.

אמות'ע ליבע

פרענט בוי מיר וואס ליבע הייסט,
 אויב איר ווילט עס וויסן ;
 און אפיאלו אויב איר וויסט,
 פרענט אום מער צו וויסט.
 ליבע הייסט ניט געבן פ י ל
 ליבע הייסט ז י ד געבן —
 ווען זי איז דער צוועק, דער ציל
 פון א גאנצן לעבן.
 ליבע הייסט אויך ניט אליאין
 געבן זיך מיט ווילן,
 דען זי מז, ווען זי איז ריין,
 טאָן דאס און ניט פילן.
 און ניט ליבע צו א פרוי
 וואָס קען ווערן קעלטער :
 אָך, די בלאנדע ווערן גרוין,
 און די יונגע — עלטער.
 ליבע הייסט : דעם פאָלק מיט פרײַד
 לייב און זעל דער לאָנגגען,
 געבן זיך, אָן הויכע רoid
 און קיין לוין פאָראָנגגען.
 זי, זי גופא איז דער לויין
 קיין געצאלט חוויז אַר נִיט.
 ברידער, פרואוות דאס אום אליאין,
 טאָמער גלויבט אויר מיר ניט.

א מיידעלע אין דער סיטי*)

לעבן דער בערזע, דעם טעמלפל פון שוינDEL,
יע איך מאג טעגלאך און אַרְעַמְעַס קינד,
שטייענדיק רואיך און שטיל ווי אַהינDEL,
נאענט פון און אלטן מאז, וועלכער איז בלינד;
שועבעבלאך טראגנדייך,
שטיילערהייט זאגנדייך,

בעטנדייך : „קוייפט בי מיר מעטשעム,** מײַן הָעָר !
“Two boxes a penny, one penny the pair!”***)

דרויסן מעג ריגעגענען, דונערן, בליאַן,
זַי שטוייט גאנץ רוֹאֵיך, טוֹט זַי נִיט אַקְעַר ;
זאָרגט נאָר : אַט קָעָן נאָך דער רָעָן באַשְׁפְּרִיצָן
אייר בימל סחרה און דאגָה'ט נִיט מָעָר ;
שטעלט אוֹים די קלִינְינְקָע,
שׂוֹאַכְּינְקָע, שִׁינְינְקָע
הענטעלע בעטנדייך : „קוייפט מעטשעム, סעד !
“Two boxes a penny, one penny the pair!”

ווַיִּם זַי פָּוָן עַלְתְּעָרָן, שׂוֹעַטְטָעָר אָוֹן בְּרִידְעָר ?
וַיִּם זַי וּוֹאָם פְּרִינְטְשָׁפְטָט, וּוֹאָם לִיבָּעָ בָּאַטְמִיָּט ?
הָאָט זַי אַהֲיָם, וּוֹאָו אַיר גּוֹת, אַירָע גְּלִידָעָר

*) דער געשעפטשטיל פון לאַנדאָן. אַמְּאָל אַיז דָּאָס גַּעֲוָעָן די
גַּאנְצָע שְׂטָאָט (סִיטִי).

**) שׂוֹעַבְּלָאָך.

***) „צַוּוּיִ קָעַטְלָאָך אַ פְּעָנִי, אַיְוִן פְּעָנִי אַ פְּאָר !”

קענען זיך אוייסרווען — וווען זיך האט צייט?
 אָדָעַר ווֹי רָאַלְאַנְדְּ חֵיל
 שְׁלָאַפְּט זַי אִין קָאָרְנְ-הֵיל? *)
 זאגט זיך נוּט, בעט-זיך נאָר: קויפט מעטשעם, סער!
 "Two boxes a penny, one penny the pair!"
 מעקלערים, קאנטארשטשיקעם, גאנצע חילאים,
 לויפֿן אָהִין אָונְן צְרוּיק ווֹי פָאָר/סְמָט;
 צָאָפְּלָעַן זיך לְוִיפְּנְדִּיק ווֹי טְיוּוֹאָלִים,
 אָוִיסְרוֹפְּנְדִּיק אָלָע ווַיְילָע: "פָאָרְדָּאָמְט!"
 לויפְּנְדִּיק, גַּיְיעַנְדִּיק,
 צִוְּתְּנוּוֹיְזַן שְׁטִיעַנְדִּיק,
 זעט זיך זיך, בעט זיך זיך: קויפט מעטשעם, סער!
 "Two boxes a penny, one penny the pair!"

זיך האט פָאָר דָּעֲגָנִים, פָאָר פָאָגָעַם נוּט מָוָאָר,
 אָבָעַר ווֹי לאָנְגַּב בְּלִיבְכֶּת אַ גָּאָסְקִינְד גַּעֲוָונְד?
 אָט קוּמְט דַּי אָוִיסְצָעְרוֹנְג — אָונְן אִיר סְחָוָרָה,
 ווֹאָס זיך הִיתְמָעַר ווֹי אִיר לעַבְנָן אָצְוָנד,
 טְרָאָגָט שְׁוִין אָנְאָנְדָּעָרָר
 קְלִיְינְעָר שְׁטָאָטְיוֹאָנְדָּעָרָר,
 פָוָנקְט ווֹי זיך שְׁרִיְ�עַנְדִּיק: קויפט מעטשעם, סער!
 "Two boxes a penny, one penny the pair!"

"זוקונגט" (לאנדאו). 27 טזן מערץ, 1885.

*) אַ מְאָנוּמוּנָה פָוָן סְעָר רָאַלְאַנְדְּ חֵיל, ווֹאָס האט אַיְינְגְעַפְּרִיט
 דַי פָעַנְיִידְסְטָעָםְפַּט פָאָר בְּרוּוֹ אִין דָעַר עֲנָגְלוּשָׁעַר מְדִינָה, גַעֲפִינְט זיך אִין
 קָאָרְנְ-הֵיל גַּס.

דרי שוועסטער

אין ענגלאנד איז דא א שטאט ליעסטער,
אין לאנדאן איז דא אוז סקווער,
אין סקווער שטייען מענלאך דריי שוועסטער,
די שוועסטער — זי קען ווער-נטיזווער.

די אינגעט פארקוייפט דארטן בלומען,
די מיטלסטע — בענלאך פון שייד,
און שפעת אין דער נאכט זעם מען קומען
די עלטסטער, וואם האנדلت מיט זיך.

די אינגערט שוועסטער באטראכטן
די עלטער שווועסטער אן האם,
דען אלע דריי מידלאך פאראכטן
די רויישנדע שטאט, און די גאט...

דאך שפעת ביי דער נאכט, ווען זי קומען
צום נעסט, וואם זי רופן „א היימ“,
באנעץן זי בענלאך און בלומען
מיט טרען, וואם פליין געהיים..

„פריויע וועלט“. אקטאבער 1891.

א依פֿן סטראענד *

א פָּטָעֶר, אַין שְׁכֹרוֹת פָּאַרְזּוֹנְקָעָן,
א מְטוּעֶר, פָּאַרְלָאָזִן, בָּאַטְּרוֹנוֹנְקָעָן,
זַיִן פִּירְן אַ קִינְדֵּ פָּאָרְ דִּי הָעֵנָד,
זַיִן קוּמוּעַן פָּוּן שְׁעַנְקָ אָוָן זַיִן דַּעֲנָקָעָן
גְּעוּווִים וּוּגְנָן אַנְדְּעָרָעַ שְׁעַנְקָעָן,
אָוָן פִּירְן דָּאָם קִינְדֵּ אַיְוּפֿן סְטְּרָעָנָד.

דָּעָר מְאַן חָאַט דִּי שְׁכִירֹת גַּעַנוּמְעָן,
וּוּעָן שְׁבַת אִיזַּעַנְדְּלָאָךְ גַּעַקוּמְעָן.
דִּי וּוּיְיבַּ חָאַט גַּעַזְוָאָרָט בַּיּוֹם פָּאַבְּרוּקָ;
אָוָן עָרְ מִיטְ זַיִן קִינְדֵּ, מִיטְ אִירְ מַאַמְעָן,
זַיִן זַיְנָעַן גַּעַגְאַנְגָּעַן צַוּזְמָעָן,
אַיִן שְׁעַנְקָ נַאֲךְ אַבְּיְמָעָלָעַ גְּלִיקָ.

אַיִן שְׁעַנְקָ, וּוּאוֹ עַס וּוּילְטַ זִיךְ נִיטְ עַסְן,
אַיִן שְׁעַנְקָ, וּוּאוֹ עַס לְאַזְוֹת זִיךְ פָּאַרְגְּנָעָםָן
אַזְן קְלִיְידָעָה, אַזְן שִׁיךְ אָזְן אַזְן רָעַנטָ;
אַיִן שְׁעַנְקָ, וּוּלְכָעָר אִיזַּעַן גַּנְעָדָן,
פָּאָר מְעַנְתְּשָׁן וּוּקָם זִיכְן אַזְן פְּרִירְן,
אַזְן בְּרוּוּת צְוּוּשָׁן פִּירְ הַוִּילָעַ וּוּעַנטָ.

אַיִצְטָן גַּיְעָן זַיִן בִּיְדָעַ בָּאַטְּרוֹנוֹנְקָעָן,
דוֹרֶךְ דְּלוֹתָ אָוָן שְׁכֹרוֹת פָּאַרְזּוֹנְקָעָן
אָוָן פִּירְן דָּאָם קִינְדֵּ פָּאָרְ דִּי הָעֵנָד;
וּוּעָרְ וּוּיְםָ, אַיִיבְ דָּעָרְ גַּאנְגְּ וּוּעָטְ אִירְ גַּעַבְן
אַ טָּעַם פָּוּן אַ לְּיוֹכְטָעָרְ לְעַבְן,
אַ לְּעַבְן פָּוּן מִידְלָאָךְ אַיִן סְטְּרָעָנָד.

*) באוֹוֹאָסְטָעַ לְאַנְדָּאָנָעַר גַּטְטָ.

אין סטראנד, ווי ביאנאנכט פון טעאטער
 קומט מעיר ווי אין פראנטאל א זэтער
 אודרים אין דער טונקעלער וועלט;
 וואו גלייך ווי די זוּ גוַיְתָּ נאָר אונטער
 פֿאַרְדוֹןְגַעַנְעַן לִיבָּעַ וּוּעֶרֶת מַונְטָעַר,
 די שאָנדָע מִיט טוֹנְקָל פֿאַרְשְׁטָעַלְט.

.1891

פארטוי-פאליטיך

איך לאז נוט פארצצאמען
 מײַן וועג דורך פראָנְגָּרְצָמָען,
 איך קען קיין פֿאָרְטִּיְמָאָן ניט זיין;
 איך קען מײַן גַּוּוֹיסֶן
 ניט בִּינְדָּן אָוֹן שְׁלִיכָּן
 אַיְן עֲנֵגָע שְׁנוּרָאָוּקָעָם אָרְיִין.

איך וויל נוט באַשְׁרוּנְקָעָן
 מײַן מָוח צו דָּעַנְקָעָן
 אָזּוֹי ווּעַס דָּעַנְקָטָה דִּי פֿאָרְטִּי;
 איך קען אַיְיךְ לִיבְכָּת גַּעֲבָן
 אָטְיַיְלָה פָּזָן מײַן לְעַבָּן,
 אַלְיוֹן אַבְּעָרָה מָוֹ אַיְיךְ זַיְן פְּרִיִּי.

מײַן “אַיְךְ” מעָג פֿאָרְשְׁוּוֹינְדָּן,
 אָוָם זַיְךְ צוֹ פֿאָרְבִּינְדָּן
 מִיט אַיְיךְ, אָוִיב אַיְיךְ הַאָט וָאָס צוֹ טָאָן;
 דָּאָרָה פְּרִיְהָ מָוֹ אַיְיךְ וּוּרָן,
 אָוֹן וּוִידָּעָרָ גַּעַהָעָרָן
 צוֹ זַיְךְ — וּוֹעֵן דִּי טָאָט אַיְזָה גַּעַטָּאָן.

„פְּרִיְהָ וּוּרָן“, يول, 1892.

בידע וועטלטן

איך וויל מײַן חלך עולם הבא,
און אויך מײַן עולם הוֹה האבן :
אויף יונגעָר וועטלט אָ ברוך הבא,
גִּלְיָך ווי אַיך שטָטָאָרֶב אָון וועָר בָּאנְגָּרָאָבָן .
— אַיך וויל אָ ברֵיטָן ברָוך הָבָא,
ווי פָּאָר אָ רָב, ווי פָּאָר אָ גְּבָאי,
און דָּא — אָ שִׁינְגָּע קְבוֹרָה האבן .

* * *

מײַן פָּאָרְצִיעַ וויל אַיך פָּוֹן לְיוֹתָן,
מײַן גָּאנְצָן חַלְק שָׂוְרָחָבָר .
אונ, לְעֵב אַיך, וויל אַיך מִיר אָ חַתָּן
וַיַּן שְׁמַחְתִּיתָרָה, יַעֲדָן יָאָר .

און צו פָּאָרְטְּרִיבָן זָאָרָן אָון קוּמוּעָה,
דעם חַתָּן גִּיט וַיַּן גַּלְעָזָל וַיַּן ;
אויך זָאָל פָּוֹנְסָם יַיְן הַמְשֻׁמָּר
אָ כּוֹם אויף יונגעָר וועטלט מִיר זַיַּן .

געשְׁמָאָכָט גַּעֲנוֹג האָב אַיך אַין חַדָּר,
אַחֲרָה מײַן פָּעַנְעָץ פּוֹטוּעָרְבָּרוּיט !
חוֹזֶן דעם, אָ חִיסְכַּבְעַט צָוָם סָדָר,
אָ קִיטָּל דָּאָן אָון נָאָכִץ טָוִוִּיט .

מײַן קָאָפֶן מוֹ אַוְיָף אָ קִירְשָׁן לִיגָּן,
און אָוְנְטָעָר אִים, צָוָם שְׂוִיאָן, אָ שְׁוּעוּרָד ;
און שְׁטָאָרֶב אַיך, מְוֹזָט אַיך זַעַן צוֹ קְרִינְגָן
פָּאָר מײַן צָוקָאָפָּנָס ווַיְיכַע עַרְד .

און שְׁעַרְבָּלָאָךְ וויל אַיך אויף די אוִינְגָן
פָּוֹן אָ גַּעַלְיְכְטָעָר פֿרְוּיעָנָה אָנְד ...

און ד אָרְטַן מִיר זַיִן בָּאַצְוֹינֶן
די הימל-טיר מיט שווארץ געווואנד.

און שאפענעם טרויער-מארש זאל שפילן
אויפֿ מיין לְזִיה וּוּרְעֵם-איַזְוּ;
און דְּזָן וּוְעַל אַיךְ זַיִן ד אַשְׁוִין פִּילְזַן
דרוי-פערטלי אין'ם פָּאַרְאַדְיוֹ.

און טרעפֿן זאל אַמְלָאָךְ דּוֹמָה
מיַר הֻפְּלָאָה, אָן דּעַם טָאָן, דּעַם כְּעַם
פָּוֹן אָן אוּרְיאַדְנוֹיךְ, אַבְּהַמְּתָה,
וּוְאָם פְּרָעָגָט בַּי אַיְדָעָלָאָךְ אַפְּאָם.

און צוֹמיַן יָאַרְצִיּוֹת זאלט אַיר שְׁטָעָלָן
אַלְיכְּטָם, נִיט שְׁפָאַרְגְּנִיךְ קִיְּין גַּעֲהָרָן,
אַלְיכְּטָפָּוֹן רַעֲכָטָם, אָן וּוְעַט אַרְדָּעָן וּוְעַלְן,
מְעַגְּטָם אַיר אַיְיךְ קָוְמָעָן מְעַטָּמוֹן פָּעָלָד.

און אויפֿ מיַן קָבָר זאל, יָאַרְיְּעָרְלָאָךְ,
אַרְוָונְטְּעָרְטְּרִיףְּן אַזְאָטְרָעָה,
וּוְאָם זאל דּעַם טְוִוִּית כְּמַעַט בָּאַגְּנָעָלָאָךְ
איַן לְעָבָן מָאָכָן — אַומְגָעָפָרָה.

* * *

בְּקִיזְצָהָר, אַיךְ וּוְיל עַולְמָהָבָא,
אַיךְ וּוְיל אַיְיךְ עַולְמָהָזָהָבָן :
אוֹיפֿ יְעַנְעָר וּוְעַלְט אַבְּרוֹךְ הַבָּא,
גַּלְיִיךְ וּוְאַיךְ שְׁטָאַרְבָּאָבָן וּוְעַרְבָּאָבָן,
— אַפְּ פִּינְגָּעָם, בְּרִיְּטָן בְּרוֹךְ הַבָּא
אונ דָּא — אַיךְ רֹופְּ דָּאָס עַולְמָהָזָהָה ;
בָּאַשְׁרְיוּבָט עַם מִיט אַן צְנָדָעָר פְּרָאנָע —
וּוְיל אַיךְ אַשְׁיְינָע קְבוֹרָהָהָבָן.

דעָר אִיד אֵין דַעַר וּוְעַלְתַּ

דער אִיד אֵין אֶן אָוֹמָה/לְעַ
 וּוְאָנְדָעֲרְבָּאָר קְלִיּוֹן.
 אָוֹן אַלְעַמְעָן גִּיט עַר
 דַי קְרָאָפְט אָוֹן דַעַם חָזּ.
 דַעַר אִיד אֵין דַעַר חִירִיקְלַ
 אָוְנְטָעָרְזַן יְיָד ;
 דַעַר פִּינְגְּטָעַלְעַ אֵין דַעַם
 אָוֹן אִיבָּעָרְזַן וּוְאוֹ ;
 דַעַר אִיד אֵין דַעַר מְפִיךְ,
 דַעַר אַכְּזַן אַיְנָם חָא,
 דַעַר דְּגַשׁ אֵין כְּפַ
 אַיְנָם פָּאָ, אַיְנָם תְּיוֹ ;
 דַעַר אִיד אֵין אָוֹמָה/לְעַ
 מְוֹרָאְדִּיק קְלִיּוֹן
 וּוְעַרְתְּנַט בְּמֶלֶבֶשְׂשִׁים
 אָוֹן לְעַבְטַ נִוְטַ אַלְיַוְן.

„וְשָׁאַר גָּגָן“

דא שטוייט א מאן, וואם הערט מײַן לֵיד
אוֹן שְׂמִיכָלֶת אָז דֻּרְבֵּי;
זַיְן פְּנִים זַגְגָּט: וֹוי קּוֹמֶט אָז
צַוְּ פֿעָרָן-שְׁרוּבָעָרְיוּ?

ער מײַינְט, אָז דִּיכְתָּן אַין וְשָׁאַר גָּגָן
אַיְוֹן חַיְלָע פְּאַנְטָאַזְוַיָּע.
„וֹוי קּוֹמֶט דַּעֲרָ לְשׁוֹן פֿוֹן סְמָאַרְגָּאַן
— פְּרָעָגֶט עַר — צַוְּ פֿאַעְזְּיַע?“

איַד עַנְטָפָעָר אִים: אָז מַעֲנְטָשׁ קָעָן זַיְן
אָז דִּיכְטָעָר אַין וְשָׁאַר גָּגָן,
פּוֹנְקָט וּמַעְנוֹ קָעָן אַין רַיְן לְאַטְיַיָּן
אָז דּוֹמָן שְׂמִיכָל טָאנַן.

איַךְ זַגְג אַס אַוְיךְ, אָז איַךְ צְלִיָּין
חַאְכָב לִיב דַּי שְׁפָרָאָךְ דֻּרְפָּאָר,
וְואָם אַיר קָעָן שְׁוֹעָר אַמְּגָל פָּאַרְשָׁטְיַיָּן
אָן אַיְינְגָעַרְעַדְטָעָר נַגָּר...“

„פְּרִיּוּן זְוּלָט“, יָנְטוֹר, 1892.

נאָטִים סְטוּרַאָפֶטְשָׁעַם

זוי קומען און דערציילן איזיך :
 איר דאָרפֿט זיין פֿרום און גוֹט,
 ...
 און טָאנַן ווֹאָס זוי בְּאָפְּגָעַן איזיך,
 און לֵיב האָבָן די רָוָט.

זוי קומען און זוי זָאנַן איזיך :
 איר דאָרפֿט נִיט דָעַנְקָעַן פִּיל,
 אָז ווֹעַן די טְרִיבְּבָּעַר יָאנַן איזיך,
 האָט דָּס אָ צּוּעָק, אָ צִיל.

זוי קומען און דערקלָעַרְן איזיך :
 איר האָט אָן אַנדָעַר וּוּלְטָמַן,
 ווֹאוּ קוּינְיָנָר וּוּטָנִיט שְׂטָעַן איזיך
 צָו טָאנַן ווֹאָס איזיך גַּעֲפָלְטָמַן.

זוי קומען און פָּאָרְדָּעַן איזיך
 דָעַם שְׁמַעְרִין מִיט פְּרוּמָעַ רִיד ;
 אָונַן נִיכְּנָן אַין גַּנְּעַדְן איזיך
 נְחָמוֹת — נְאָכְּלָן טּוּיָּת.

אַיר חֻוְרַט זַיִן, הַעֲרַט זַיִן, נְאָרְעַלְאָךְ,
 אָונַן לִיְדָט, אָונַן גַּעַמְטַן צָו קְלָעַט,
 אָונַן חַאְלָט אָוִים אַל די חַאְרָעַלְאָר,
 ווֹאָס בְּרָעַבְן אַיזיך די קָעַט.

די פארפראָרענע

אָן עַנְגַּלְיִשְׁעָר פֶּרֶאָסְט אַיּוֹ אַ וַלְטַעַנְעָר גַּאֲסָט,
עַר קְוָמָט אַוִּיפָּק נִיט לְאַגְּגָג יְעַדְן וַיְינְטָעַר;
פָּנוּ קְצִינִים גַּעֲלִיבְט, פָּנוּ אַבְּיוֹנִים גַּעֲחָאַסְט,
דָּעַרְשִׁינְטַעַר, פֶּאָרוּוַיְילַט עַר, פֶּאָרְשְׁוּוֹנְדַט עַר.
אַט וַוְיְילַט עַר אַוִּיךְ הַיְינְט אַיּוֹ זְיַוְן מַאֲנְטָל פָּנוּ גַּרְויִים,
פֶּאָרוּוַיְילַט עַר אָן וַוְעַרְתַּנְטַיְתַּג עַרְגְּלִינְדָּעַר;
מִיר דַּאֲכַט זִיךְ אִים שַׁילְטָן, אַיךְ הַעַר נִיט גַּעֲנוֹי,
אָן אַרְעַמְעַר מַאְן אָונֵן זְיַוְן קְרַעְנְקָלְאַכְעָפָרְויִים,
אָונֵן זְיַיְעַרְעַע דְּרַיְיִ קְלִינְגַּעַ קִינְדָּעַר.

דָּעַם אַרְעַמְעַן מַאְן אָונֵן זְיַוְן קְרַעְנְקָלְאַכְעָפָרְויִים
אָונֵן זְיַיְעַרְעַע דְּרַיְיִ קְלִינְגַּעַ קִינְדָּעַר,
זַיְיִ טַרְעַפְט אַוִּיפָּץ לְאַנְד אַיּוֹ אַ וַזְאַלְד וּוְאַס אַיּוֹ גַּרְויִים,
דָּעַר פֶּרֶאָסְט אָונֵן עַר זַגְטַּמְט : "גַּיְיִט גַּעֲשְׁוַיְינְדָּעַר!"
די אַרְעַמְעַע לִיְוַת וּוְאַרְפַּט אַ צָּאן אַ צָּאן.
גַּעֲשְׁוַיְינְדָּעַר? וּוְאַס הַעַלְפַּט דָּא דָעַר זַגְן?
וְאַס קָעַן אַזְאַס וּוְיִבְּלָא קְרַעְנְקָלְאַכְעָפָרְטַאָן?
אוֹן קִינְדָּעַרְלָאָךְ יַעַדְעַר פֶּאָרְדָּאַרְט וּיְיִ אַ שְׁפָאַן.
זַיְיִ קָעַנְעַן די פִּים נִיט דָעַרְטָאָגָן.

אָךְ קִינְדָּעַרְלָאָךְ, יַעַדְעַר פֶּאָרְדָּאַרְט וּיְיִ אַ שְׁפָאַן,
זַיְיִ קָעַנְעַן די פִּים נִיט דָעַרְטָאָגָן,
צְוֹוִי שְׁטוֹנוֹןְן שְׁפַעְטָעַר וַוְעַרְתַּנְטַיְתַּג הַוַּיְוִי,
אַרְיוֹסְגַּעַוּוֹאַרְפַּטְן בְּאַרְנְעַטְסְט וּוְיִבְּ,
זַיְיִ מִיט אַיר אִינְגָּל גַּיְיִט אַרְוִוִּים
אָונֵן מִיט דָעַם עַופְעַלְעַ אַיּוֹ לִיְוַב ;
דָעַם לְעַנְדְּלָאַרְדְּסְמָהָרְץ אַיּוֹ נִיט פָּנוּ שְׁטִיְיַן,
עַר הַאַט בַּיְיִ זִיךְ אַיּוֹ יַאֲרַד אַ שְׁטָאַל,

אַהֲרֹן לְאַזּוֹת עָר אַיְר וּוְאוִינְגָּעָן גִּינְן ;
וְגִינְט אַוִּיפֶּק יַעֲדָן פָּאָל.

אֵין קָבֵר לִינְגְּט דְּעֵר רִיוּוּעַטָּעָר,
קְלִיּוֹן בָּאַרְנְגָּעַט מָאָס פָּוּן בָּעַרְגְּנָעָר סְטְרִיאַט,
אוֹן דָּא גְּרִיסְט אַפָּאָרְגְּלִיוּעַרְטָעָר
די וּוּלְט זַיִן קִינְד, וּוְאָס קָעָן אִים נִימְט.
אֵין שְׂטָאָל קוּמָט אָן זַיִן אַרְעָם קִינְד,
מִימְט אַגְּשָׁרִי אֵין אָונְגָּעָר וּוּלְט ;
דָּאָך וּוּרְטָעָר אַיְינְגְּגָעְשְׁטִילָט גַּעַשְׁוּוִינְד :
עָר שְׂטָאָרְבָּט אָוּוּק פָּאָר קָעְלָט.

דער לאנדאנער „פאג“

איך פרעה די זון, ווארום זי לאזט
דען שווארץ נעל איר פארשטיילן;
ווארום זי זאל דעם ווינט וואס בלאזט,
איס צו פארטורייבן ניט באפעלן?

זי ענטפערט מיר, איר איז דער „פאג“
א ליכער פריינט, וואס זי מו אכטן:
ער מאכט איז זי זאל יעדן טאג
ניט דארפֿן אונזער לאנד באטראכטן.

„איר האט געמאכט איעיר פלאנאעט
— זאגט זי, די זון — פאר א גיהנם:
דער מענטש — ער ווערגט און האבעוועט,
באָ'גב'עט דעם, באָ'גּוּט ינענעט.

„ער אונטערדריקט זיין פלייש און בלוט,
די הענט, וואס קאָרמעגען אים, בײַסט ער
ער טרייבט און יאנגט, און שלאגט מיט וואט,
און וויל זיין אומעטום אַ מײַסטער.

„איך דענק דערפֿאָר דעם שווארץ פאג
ווען ער פארשפאָרט מיר אָפְט צו זען
אין איין שטאט, וויניקסטענס איין טאג,
די זאָכְן וואס ביִ אַיך געשען.“

דער בלינדעֶר פידלעֶר

ארויף טשיפסיך, ניט וווײַט פונְם מאָנוּמעַנט,
שטייט אויף דעם טראָטוֹאָר טאג-טעגלאָך
אָ בלינדעֶר מאָן, וואָס האָלֶט אַין דאָרֶעֶה הענט,
און אָפָּגָעָנִיכְּטָן, אלְטָן אִינְסְטְּרוּמְעַנט,
און שְׂפִילְט אָ נִיגְּנוֹן אָמְגָעָהוּיְעָרָךְ.

פָּוּן וּוְאָגָעָן גַּעַמְתָּ זֵיךְ דְּיוּעָרָ מְזֻזְקָאנְטָ ?
וְאוֹ רָוְטָ עָרָ אָוִים בִּינְאָכְטָ דִּי בִּינְעָרָ ?
וְעָרָ וּוְיָים ? אָים זְעַעַן מְעַנְשָׁן אַלְעָרָחָאנָ ?
דוֹאָךְ קִיְּגָעָם פָּוּן זֵיךְ אַיזְ אָרֶעֶר נִיט בָּאָקָאנָ ? —
אָרוֹם אָים טְרָאָכְטָ פָּוּן טְוִוְּנְטָעָר אַיךְ אִינְגָעָר.

וּוְיָל אַיךְ פָּאָרְשָׁטְיִי דַּעַם טְרוּיְעִירִיקְן שְׂפִילָ,
וְואָסָם קְוָמְטָ אָרוֹם פָּוּן זְיַינְעָ סְטוּרְנָעָם ;
דַּעַם נִיגְּנוֹן וּוּעַלְכָּעָרָ דְּרִיקְטָ אָוִים אַזְוִי פִּילָּ
יסְוָרִים פָּוּן אָלְעַבְּנָן אָן אָ צִילָּ
און רָוְ צְוָוִישָׁן פִּלְגָּעָלִיבְּטָעָ טְרוּנָעָם.

ארויף טשיפסיך, ניט וווײַט פונְם מאָנוּמעַנט,
איּוֹ שְׂרָעַקְלָאָךְ גְּרוּוּם דָּעָרָ דְּוִישָׁ טָאָגְ-טָעָגְלָאָךְ ;
מעַן פָּאָרָט, מעַן לְוִיפְטָ, מעַן קָאָכְטָ זֵיךְ אַון מעַן בְּרָעָנָט,
און קִיְּגָעָם שְׂטָעַלְטָ נִיט אָפְּ דָּעָרָ אִינְסְטְּרוּמְעַנט,
וְואָסָם שְׂפִילְטָ זְיַין נִיגְּנוֹן אָמְגָעָהוּיְעָרָךְ.

אַיִן הָאֵלֶּת :

פָּרְרוֹאָרֶת — — — — — פָּוּן קְלָמָן מְרָמֶר

לִידְעָר וּוּגָן לִידְעָר

9 — — — — —	מוֹינָע פָּאַלְקְסָלְדִּיעָר
10 — — — — —	לִידְעָר פָּאָר מִיר
11 — — — — —	טוֹרְיוּרִיקָע מְזָוִיק
12 — — — — —	פְּרָנְסָה אָוּן פָּאַרְנָאָם
13 — — — — —	די מְזֹוע אָוּן דָּעָר מָוּ
14 — — — — —	אַיךְ לְעָב די פָּאֻזְוּע

אַרְבָּעָט אָוּן נְוִיָּת

17 — — — — —	אַמְתָּע לִיבָּע — — — — —
18 — — — — —	צָוָם אַרְבָּעָטָע — — — — —
19 — — — — —	אָ, מְזָלִיעַ מִיר צָוְ דִּין וּוּאַרְעָמָעַ בְּרוּסָט
21—20 — — — — —	אַ חֲוָדָש אָוּן אַרְבָּעָט — — — — —
22 — — — — —	אָוּן סְלַעְקִ-צְוִוִּית — — — — —
26—23 — — — — —	דָּאָס לֹוד פָּוּנְגָּס הָעֶמֶד — — — — —
28—27 — — — — —	בִּיְוָנָאָכָט אָוּן שְׁטָאָט — — — — —
30—29 — — — — —	דָּעָר יְתּוּמָל — — — — —
31 — — — — —	אָן עַרְלָאָכָע בְּאַטְרִיגְעָרִין — — — — —
33—32 — — — — —	אַ מְיַידָּעָלָע אָיִן דָּעָר סִיטִּי — — — — —
34 — — — — —	אִין רָעָנָן, אִין וּוּינְגָּט אָוּן אִין קָעָלָט — — — — —
39—35 — — — — —	די אַרְעָמָע מְאָרְיוּע — — — — —
41—40 — — — — —	דָּעָר אַלְשָׁעָר מְאָוּן אָוּן דָּעָר נְיוּעָר יָאָר — — — — —
42 — — — — —	דָּרְיוִי שְׁוּעָטָעָר — — — — —
44—43 — — — — —	דָּאָס עַופְּעַלְעַ אָוּן וּוּאָלָד — — — — —
46—45 — — — — —	אוּוִיפְּן סְטָרְעָנְד — — — — —
47 — — — — —	צָוְ דיַי פָּאָר/חַלוּמַעַט — — — — —
48 — — — — —	חַזְגְּרִיבָעָלָאָך — — — — —
50—49 — — — — —	קִינְגְּרִישָׁעָ מְזָוִיק — — — — —
51 — — — — —	קְלִיוּרְ-שְׁעַלְעַ — — — — —
56—52 — — — — —	דָּאָס גַּעַשְׁפָּעָנְטָ — — — — —
57 — — — — —	מְרָה שָׁחָרָה — — — — —
58 — — — — —	די וּוּלְשָׁ פָּאָר די רְוִיכָע — — — — —

פריזיהו און קאמעט

67	אין קאמפּ
68	מיין טעלעפָּן
70-69	עם ריווֹת זיךְ
72-71	די מאָסטעזֿעַזּ
73	די רוייטע פָּאן
75-74	א בעזִים און א קער !
76	דעָר פרויוּהַיִטּ-גִּיגּוֹסֶטּ
79-77	צָו מִינְעָנָבְּרוּדְעָר
83-80	א טְרוּיִסְטּ-גַּעֲזָנָגּ
85-84	צָו „אַרְבָּעַשְׁעָרְ פרֵוִינְדּ“
87-86	די צּוֹקוֹנֶטּ
89-88	א קָאַמְּפּ-גַּעֲזָנָגּ
93-90	דאָם לִיד פּוֹנְגּ'ם לוֹוִ-שְׂקָלְאָףּ
94	פאראוּרְעַטּסּ, פָּאַרְאָוִים !

ל י ר י ק

97	או דו קלוגע
98	וואלט איד...
99	מיון שבועה
100	עם זעש זיך לאנד
101	אומגעדולד
102	און עעה
103	פארטויידפאלטיק
104	אייר קענטש מיט גוואולד ניט
105	רעבעטס אדרער לונקט
106	צעטומולט
107	מיון פאר טיבעלאך
108	געבטן, היינט אונן מארגן
109	שיטמען און דער לויפט
110	אין מיגנטון פון פארציווילונג
111	אוויף אונזערע קברים
112	אוין דיזער אונן

בין השימושות געדאנקען

119	פָּאַר דִּיר הַאֲבָא אֵיךְ קַיּוֹן מָרוֹא נִיט — — — — —
120	נִישְׁתָּ קָשָׁה — — — — —
122—121	וּועָר וּוּוִיס — — — — —
123	נִיט אַזְּנָג... — — — — —
125—124	בִּידְעָ וּוּעְלָטָן — — — — —
127—126	מִיּוֹן אַיְוָנְצִיקָּעֶר פָּאַרְלָאָג — — — — —

יוננט חַלּוּמוֹת

(ליבע און לויידנשאפט)

181	פָּאַרְלָאָרָעָנֶעָר גַּן־עָרָן — — — — —
182	מִיר קַומְעָן צַו חַלּוֹם פָּאַרְשָׁטָאָרְבָּעָנָעָ קַוְסָּן — — — — —
183	אַלְזָן וּוֹאָס דָּאָס לְעָבָן קָעָן גַּעֲבָן — — — — —
184	אֵיךְ שְׁמַעְלָ נִיט אַחֲנָט אָוִיס נַאֲךְ לִיבָּע — — — — —
185	עַס קוּמָט מַבְקָרְתָּוֹלָה זַיּוֹן — — — — —
186	גַּעַרְן וּוֹאַלְטָ אֵיךְ וּוֹי שְׁלָמָה הַמֶּלֶךְ גַּעַלְעָבָט — — — — —
187	וּועָן אֵיךְ וּוֹאַלְטָ גַּעַוְעָן יְהֹוּשָׁ בְּנָגָנוֹן — — — — —
188	זַיּוֹן גַּעַזְעָן זַיְדָרָטָן גַּעַזְעָסָן דֵי צָנוּוֵי — — — — —
189	עַס שְׁרָעָפָן זַיְהָ, שְׁלִינְגָּעָן זַיְדָלְפָּן צָנוּוֵי פָּאָר — — — — —
190	אָגָ, דֵי פּוֹסְטָעָן, קָאַלְטָעָן, טְוָנְקָלְגָּרְוִיָּעָן וּוּרְשָׁטָעָר ! — — — — —
191	אוֹן וּוֹידָעָר אַמְּאָל אַיְזָן זַיְ שְׁבָעָ גַּעַזְעָסָן — — — — —
192	זַיּוֹן וּוֹאַלְטָ אֵיךְ אַ קִּינְדָּרְעִקְּנָג — — — — —
144—143	אֵיךְ וּוּוִיס, אֵיךְ וּוּוִיס — — — — —
145	אַ מָרוֹאָדִיקָּעֶר נָוָל — — — — —
146	איַוָּנְצִיק אָוֹן אַלְיוֹן, דֵו שְׁיָוָעָן — — — — —
147	לִינְגָּס — — — — —
148	וּועָן אַחֲרָן וּוֹיְנָט... — — — — —
150—149	נִיט גַּעַשְׁרִיבָן הַאֲטָה קָאַטְמָאוּעָם — — — — —
151	חַיְינָט לְעָבָן מִיר — — — — —
152	לְאַגְּנוֹזָם קָרוּשָׁקָעָט זַיְדָרָוִיס — — — — —
153—154	מִיּוֹן חַרְבָּן — — — — —

פָּאַרְשִׁיְּדָעָנָעָם

159—157	אַיְן עַולְמָ אַתְּחָוָ — — — — —
161—160	נַאֲכָ'ן בְּאַנְקָעָש — — — — —
164—162	דוֹדָ'ס הַאֲרָף — — — — —
171—165	פֻּעַרְדִּינְגָּאנְד לְאַמְּאָל — — — — —

172	מארקט דער זיגער
173	פרידריך ענגעלט
174	נאך ק. גאלאָפ — אַ סאנגעט
175	וועגן איָם — ק. גאלאָפ
177—176	צוּ יַעֲקֹב גָּרְדִּינֶס עַרְשְׁטוֹן יַגְּרִיצְיִיט
180—178	גָּאַט בְּהֵמָּה שָׁכָל
184—181	צַוְּ בְּנֵתְךָ יִשְׂרָאֵל
186—185	לְמַיְּ חַחְוָתָת?
187	דָּעַר אַדְלָעַר פְּלִיטְהוּיךְ
188	"סָפָא"
189	אוֹן אַיצְט, אַיְּן אַ לְּאַנְגּוֹזָאמָעַר גְּסִיסָה
190	אַ מָּאָמָעָס הַאֲרָץ
194—191	אַ חַסְפֵּד אַוִּיפְּ דָּאָנָּא בְּלַאנְקָא

הומאָר אָוֹן סָטְרִירָע

201—197	מיין גוּר דיַן
202	רְבָּותִי, וּוּרְ קְוִיפְּטַ?
203	עַשְׂוֵ'ס כֹּחַ
204	דָּעַר אִיד אַיְּן דָּעַר וּוּעַלְט
205	"זְשָׁאָרְגָּאָן"
206	פְּוַילָּאָנְטָרָפָן
207	גָּאַטְסְּסָטְרָאָפְּשָׁשָׁעַם
208	"רָאְדִּיקָּאָלָעַ" פָּאָלְקָסְטְּפָאָרְטְּרָעַטָּעַר
209	אַיְּשׁ תְּמַ יְּוֹשֵׁב אַוְהָלוּם
211—210	עַס שְׁטִיְּטַ גְּעַשְׁרִיבָן
222—212	וּוּ רְיוֹכָעַ לְעָבָן
224—223	גָּאַט מָאָמָן
226—225	בּוֹדָעַל פָּאָלִישְׂיַק
229—227	רוֹסְלָאָנד אָוֹן פְּרָאָנְקְרִיַּיךְ
231—230	סְעַנְדָּעַר אָוֹן וּוּלְלוּל

אַ לְּרָדִי

236—235	די פָּאָרְפָּאָרְעָעַנְעַ
237	דָּעַר לְאַנְדָּאָנְגָּר "פָּגָג"
238	דָּעַר בְּלִינְדָּעַר פְּוַהְלָעַר
239	קְעַגְּנְזָאָצָן
240	יעַסְעַן־צִיּוּת
242—241	אַ פָּאָק צְרוֹת
243	מיין אַמְּבוֹצִיעַ
245—244	אַ טְּיֻפָּעַר, טְּיֻפָּעַר בְּרוֹנוּם
246	טוֹף אַיְּן וּוּאָלְד הַאֲטַדְּיַה לְוֹפְּט זַיְּךְ גַּעֲרָעַגְט
247	אוֹיפְּ מִיְּן לְעַבְנְסִירְעַג
252—248	מיין שְׁוֹאָנְגָּעָנְגָּוָאנְגָּג